

ЗВІТ
за результатами проведення онлайн-анкетування
різних груп зацікавлених осіб
оновленої ОПП «Мова і література (англійська). Переклад»
Волинського національного університету
імені Лесі Українки

Метою проведення опитування є отримання об'єктивної інформації щодо пропозицій та зауважень до змісту обраної для обговорення оновленої у 2025 році освітньо-професійної програми (ОПП) з метою її вдосконалення та покращення якості підготовки фахівців.

Опитування підготовлене та проведене викладачами кафедри англійської філології. Для участі в анкетуванні запрошені різні групи зацікавлених осіб (стейкхолдерів): здобувачі вищої освіти, батьки здобувачів вищої освіти, абітурієнти, батьки абітурієнтів, випускники, роботодавці, науково-педагогічний персонал університету, адмінперсонал університету та інші зацікавлені особи. Всього в анкетуванні взяли участь 64 особи.

Розподіл респондентів за групами:

- Випускники програми: 22%
- Здобувачі вищої освіти (студенти): 19%
- Роботодавці: 17%
- Науково-педагогічний персонал університету: 11%
- Батьки здобувачів вищої освіти: 11%
- Абітурієнти: 5%
- Батьки абітурієнтів: 5%
- Адміністративний персонал університету: 1%
- Інші зацікавлені особи: 11%

Це показує баланс: найбільше відгуків від випускників і студентів, що свідчить про фокус на досвіді навчання. Роботодавці також активно представлені, що корисно для оцінки практичної релевантності програми.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ

1. Ваша електронна адреса (для подальшого обговорення Ваших пропозицій).
2. Яку групу зацікавлених осіб Ви представляєте?
3. Якщо Ви роботодавець, опишіть сферу Вашої діяльності та професійної зацікавленості.
4. Вкажіть Ваші пропозиції та/або зауваження щодо змісту обраної для обговорення освітньо-професійної програми.

ОСНОВНІ ВИСНОВКИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ОПИТУВАННЯ

I група зацікавлених осіб: випускники (22 %)

Загалом опитані випускники позитивно оцінюють зміст ОПП, яка охоплює освітні компоненти (ОК), опанування яких забезпечує формування необхідних компетентностей для подальшої професійної діяльності. Програма є актуальною та зорієнтованою на розвиток професійних умінь і навичок здобувачів освіти (ЗО), що у перспективі дає змогу працювати у сфері перекладу та реалізувати себе як висококваліфіковані фахівці. Випускники висловлюють пропозицію оптимізувати співвідношення теоретичних і практичних ОК, зменшивши кількість теоретичних дисциплін і водночас розширивши практичну складову, передусім практичні заняття з ОК «Англійська мова» та проходження практик на базі різних установ, зокрема партнерських організацій і медіакомпаній. Крім того, випускники вважають за доцільне впровадження ОК або окремих модулів, спрямованих на формування навичок використання штучного інтелекту та ознайомлення з сучасними перекладацькими технологіями, зокрема системами автоматизованого перекладу. Окремо заслуговує на увагу пропозиція щодо запровадження ОК або модулів, присвячених плануванню професійної кар'єри.

II група зацікавлених осіб: здобувачі вищої освіти (19 %)

У цілому здобувачі освіти задоволені змістом ОПП «Мова і література (англійська). Переклад». Обґрунтованою є пропозиція перенести окремі складові ОК

«Теоретичний курс англійської мови» (зокрема «Лексикологію» та «Стилістику») на четвертий рік навчання, що зумовлено потребою сформувавши необхідні компетентності для здійснення лінгвістичного аналізу тексту під час складання атестаційного екзамену. Також ЗО пропонують збільшити кількість практичних занять з ОК «Англійська мова». Перспективною вважають можливість отримання міжнародного сертифіката, який підтверджує рівень володіння англійською мовою, а також упровадження ОК, орієнтованих на вивчення англійської мови для спеціальних цілей (юридичної, медичної, технічної). На думку ЗО, доцільно ввести ОК «Теорія і практика перекладу з другої іноземної (німецької/французької) мови», створити більше можливостей для проходження стажувань у перекладацьких бюро та міжнародних компаніях, а також для участі в програмах міжнародного академічного обміну, що сприятиме набуттю реального професійного досвіду. Актуальним є введення окремого ОК, спрямованого на редагування текстів, а також поглиблене вивчення на 3–4 курсах вузькоспеціалізованих напрямів перекладу.

III група зацікавлених осіб: роботодавці (17 %)

Роботодавці представляють різноманітні галузі, пов'язані з міжнародною комунікацією та перекладом:

- Інформаційно-комунікаційна сфера (робота з текстами: написання, редагування, аналіз).
- Перекладацькі послуги та супровід (з акцентом на юриспруденцію).
- Міжнародні відносини, демократія, грантові програми.
- Молодіжне співробітництво, неформальна освіта, міжкультурний обмін.
- Дослідження та аналітика міжнародної тематики.
- Розробка програмного забезпечення для міжнародного ринку.
- Будівництво та торгівля матеріалами (з імпортом/експортом).
- Гуртова/роздрібна торгівля.
- Програмування, глобальний консалтинг, логістика (контейнери Кіпр-Європа).
- Міжнародні партнери (загальна зацікавленість у перекладачах з міжкультурними навичками).

Це підкреслює попит на випускників у сферах, де потрібні мовні навички для бізнесу, проєктів та аналізу.

Роботодавці відзначають, що ОПП розроблена з урахуванням актуальних потреб сучасного ринку праці. Особливу цінність для них мають ОК перекладацького спрямування, зокрема «Практичний курс усного перекладу» (у тому числі «Науково-технічний переклад»), а також «Бізнес-комунікація та переклад», оскільки багато установ і організацій потребують фахівців, здатних забезпечувати якісний переклад, насамперед науково-технічної документації.

У сучасних умовах особливо актуальним є ОК «Військовий переклад», адже військові перекладачі відіграють важливу роль у забезпеченні ефективного використання озброєння та відновлювальних процесів.

Підтримується пропозиція щодо включення до циклу професійної підготовки двох курсових робіт: з лінгвістики та з перекладу (або на вибір). Крім того, роботодавці пропонують збільшити кількість практичних занять із розмовної англійської мови з метою подолання мовного бар'єру ЗО та впровадити ОК, орієнтовані на підготовку фахівців із вузькоспеціалізованого перекладу.

IV група зацікавлених осіб: науково-педагогічний персонал університету (11 %)

Науково-педагогічний персонал зазначає, що запропонована освітньо-професійна програма забезпечує ґрунтовну теоретичну та практичну підготовку ЗО, яка є підґрунтям для успішної професійної реалізації у перекладацькій, літературознавчій та науковій діяльності. ОПП є конкурентоспроможною та рейтинговою, що підтверджується стабільно високим конкурсом серед вступників.

Водночас, з урахуванням викликів глобалізації, міжкультурної взаємодії та цифровізації, існує потенціал для подальшого вдосконалення програми відповідно до потреб ринку праці. Зокрема, запропоновано впровадження ОК, спрямованих на розвиток компетентностей у сфері міжкультурної комунікації, наприклад ОК «Міжкультурна комунікація та стратегії взаємодії», що охоплюватиме вивчення культурних відмінностей, моделей комунікації різних регіонів світу, особливостей невербальної комунікації, етикету та ведення переговорів.

Такий ОК сприятиме формуванню фахівця, здатного ефективно діяти в умовах міжкультурного діалогу. Також запропоновано збільшити аудиторне навантаження з перекладацьких дисциплін, упровадити елементи дуальної освіти та створити кластери вибіркових ОК для формування спеціалізацій, наприклад «Юридичний переклад», «Медичний переклад».

V група зацікавлених осіб: батьки здобувачів вищої освіти (11 %)

Батьки ЗО загалом задоволені ОПП і відзначають її насиченість освітніми компонентами як філологічного, так і перекладацького спрямування, що створює вагомі передумови для успішного майбутнього їхніх дітей. Вони пропонують посилити практичну складову підготовки, зокрема шляхом збільшення занять, пов'язаних із реальними перекладацькими ситуаціями, такими як робота з технічними текстами, синхронний переклад чи ведення переговорів.

Крім того, доцільним вважається розроблення ОК, які поєднують переклад з іншими галузями, зокрема медіа, бізнесом або ІТ, а також залучення запрошених викладачів із закордонних університетів і розвиток партнерства з міжнародними організаціями.

VI група зацікавлених осіб: абітурієнти (5 %)

Абітурієнти позитивно оцінюють зміст ОПП та достатній обсяг практичних занять із перекладацьких ОК, зауважень не висловлюють і виявляють готовність вступати на обрану програму. Водночас вони наголошують на бажанні мати регулярну практику спілкування з носіями англійської мови.

VII група зацікавлених осіб: батьки абітурієнтів (5 %)

Батьки абітурієнтів зазначають, що ОПП є збалансованою та логічно вибудованою, поєднує ОК загальної та професійної підготовки, що забезпечує конкурентоспроможність майбутніх випускників на ринку праці. Вони пропонують збільшити кількість практикоорієнтованих ОК та розширити перелік іноземних мов, доступних для вивчення в межах програми.

VIII група зацікавлених осіб: адмінперсонал університету (1 %)

Адміністративний персонал університету відзначає чітку логіку та продуману структуру ОПП. Серед пропозицій — більш конкретне визначення профілю програми: підготовка класичного філолога чи спеціалізованого перекладача, адже чітко орієнтована перекладацька ОПП може бути ще привабливішою та перспективнішою.

IX група зацікавлених осіб: інші зацікавлені особи (11 %)

Інші стейкхолдери підкреслюють, що ОПП містить достатню кількість перекладацьких ОК, які забезпечують формування ключових професійних компетентностей. Вони наголошують на доцільності регулярного проведення зустрічей з роботодавцями, лекцій і майстер-класів від перекладачів-практиків, представників перекладацьких агенцій та міжнародних компаній, що сприятиме підвищенню мотивації ЗО та розширенню їх уявлень про професійні перспективи.

УЗАГАЛЬНЕННЯ ПРОПОЗИЦІЙ

1. Посилення практичної складової:

- Збільшити кількість практичних занять (наприклад, усне мовлення, академічне письмо, переклад реальних текстів).
- Залучати практиків (носіїв мови, фахівців з ринку) до викладання.
- Розширити вибіркові дисципліни для адаптації до ринку праці.

2. Фокус на мовах та перекладі:

- Збільшити години на іноземні мови (англійська, література англослов'янських країн, друга мова (німецька/французька)).
- Увести освітній компонент «Теорія і практика перекладу з другої іноземної (німецької/французької) мови».
- Підготувати до міжнародних іспитів (IELTS, TOEFL, DELF/DALF, Cambridge).
- Більше занять з носіями мови.

3. Інтеграція сучасних технологій та ШІ:

- Використовувати штучний інтелект у перекладі.
- Включити сучасні технології для роботи з текстами.

4. *Спеціалізація та міждисциплінарність:*

- Посилити вузьку спеціалізацію (наприклад, переклад у юриспруденції, міжнародних проєктах, аналітиці, грантах, молодіжній політиці).
- Інтегрувати міждисциплінарні підходи: когнітивна лінгвістика, культурологія, гендерні студії тощо.